Петровская И. П.
ассистент ФММ НТУУ «КПІ»
Черноус В. И.
студентка ФСП НТУУ «КПИ»

DIGITAL PR КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ ИНСТРУМЕНТ СОВРЕМЕННОГО МАРКЕТИНГА

В статье рассматривается сущность и определены преимущества и недостатки одного из главных инструментов продвижения – Digital PR. Исследован инструмент продвижения Digital PR с точки зрения его целесообразности и практического использования малым, средним и большим бизнесом.

Ключевые слова: PR (public relations), Digital PR, диджитал, диджитализация, Интернет, информация, социальные сети, блоги, социальные медиа, SEO, SERM, цифровые активы.

Petrovska I.P.
assistance lecturer FMM NTUU «KPI»
Chernous V.I.
student AM-91 FSL NTUU «KPI»

DIGITAL PR AS AN EFFECTIVE TOOL OF MODERN MARKETING

The article considers the essence of the concept Digital PR and defines the advantages and disadvantages of one of the main tools for promotion – Digital PR. Digital PR tool researched in terms of its feasibility and practical use of small, medium and large businesses.

Keywords: PR (public relations), Digital PR, digital, digitalization, Internet, information, social networks, blogs, social media, SEO, SERM, digital assets.

Ткаченко Т.П.
к.е.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»
Нікітіна М.В.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ РИЗИКІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ТА МЕТОДИ ЗНИЖЕННЯ ЇХ СТУПЕНЯ

У статті розглядається проблема обліку ризику та невизначеності при прийнятті рішення про інвестування. У роботі розкрито сутність понять «невизначеність» та «ризик», визначено різницю між цими поняттями. Особлива увага приділена детальному порівняльному аналізу існуючих кількісних методів оцінки ризику сучасних інвестиційних проектів.

Викладено переваги та недоліки практичного застосування кожного з методів, врахування яких дозволить підвищити обґрунтованість господарських рішень в сфері управління інвестиційними процесами. Перераховано типові помилки, які можуть виникнути під час оцінки ефективності інвестиційних проектів. Також у даній статті розглянуті найголовніші методи вирішення ризиків інвестиційних проектів та методи зниження їх ступеня.

Ключові слова: ризик, невизначеність, ефективність, інвестиційний проект.

Вступ. У наш час ефективна інвестиційна політика, яка призводить до зростання обсягів виробництва, розвитку різних галузей та підприємств, збільшення національного доходу, є необхідною умовою стабільного функціонування та розвитку економіки.

Проте під час аналізу ефективності інвестиційних проектів часто можна зіткнутися з тим, що потоки грошових коштів (витрати і доходи), які розглядаються при оцінці цих проектів, відносяться до майбутніх періодів і носять прогнозний характер. Така невизначеність майбутніх результатів зумовлена впливом як величезної кількості економічних факторів, які не залежать від зусиль інвесторів (рівень інфляції, ціни, валютні курси тощо), так і багатьох неекономічних факторів, що не завжди піддаються точній оцінці (природні умови, політичні відносини та ін.) [4, с. 65].

Невизначеність прогнозованих результатів зумовлює виникнення ризику частково або повністю не досягнути поставлених в проекті цілей.

На сьогоднішній день існує багато різних визначень понять «ризик» та «невизначеність». Зазвичай в економічній практиці не роблять особливої різниці між цими поняттями. Однак ще під час формулювання першого наукового визначення ризику в економіці Ф. Найт запропонував розрізняти поняття «ризик» та «невизначеність». Коли деяка дія може призвести до кількох взаємовиключних результатів з відомим розподілом їх ймовірностей, тоді має місце ризик. А якщо ж такий розподіл невідомий, то така ситуація розглядається як невизначеність [1, с. 22].

З урахуванням сучасних поглядів ризик визначається як похідна від факторів невизначеності. Під невизначеністю при цьому розуміється неповнота чи неточність інформації про умови реалізації проекту, у тому числі про витрати і результати, які з ними пов'язані. А поняттям ризику характеризується невизначеність, яка пов'язана з можливістю виникнення несприятливих ситуацій і наслідків в ході реалізації проекту.

Альтернативним є трактування ризику, як можливості будь-яких відхилень показників (позитивних чи негативних) від їх середніх значень, що передбачені проектом [2, с. 24].

Дослідженням у даній області поклали початок зарубіжні вчені С. Майерс, С. Шмідт, Г. Бірман, Ю. Бригхем, Д. Канеман, А. Робічек. Також

тематикою ризику займалося багато вітчизняних вчених, серед яких: М. Грачова, І. Мазур, П. Орлов, І. Бланк, Є. Ястремська, В. Шапіро, Н. Хохлов.

Постановка завдання. Основною метою статті є аналіз існуючих кількісних методів оцінки ризиків в інвестиційних проектах та розкриття головних методів зниження ступеня цих ризиків.

Результати дослідження. Оцінка ризику має велике значення при прийнятті інвестиційних рішень. У країнах Заходу, навіть у відносно стабільних умовах господарювання, значну увагу приділяють проблемі дослідження ризиків. Тим паче нестабільність теперішньої ситуації веде до ускладнення цієї проблеми. Тож бажання і необхідність застосування західного досвіду дослідження ризиків в українських умовах є природними.

Для того, щоб оцінити, яким чином найбільш значущі ризикові фактори можуть вплинути на показники ефективності інвестиційного проекту у світовій практиці використовують різні кількісні методи аналізу ризиків.

Найбільш поширеними з них вважаються:

– аналіз чутливості критеріїв ефективності;
– метод дерева рішень;
– метод сценаріїв розвитку проекту;
– метод імітаційного моделювання Монте-Карло[5, с. 51-54].

Аналіз чутливості передбачає процедуру прогнозної оцінки показників ефективності інвестиційного проекту (ЧПВ (NPV), ВНД (IRR) та ін.) при зміні різноманітних умов реалізації проекту. Даний метод є гарним відображенням впливу окремих вихідних факторів на кінцевий результат проекту. Головним недоліком цього методу є те, що аналізується вплив тільки одного з факторів, а інші вважаються незмінними. Тож застосування аналіз чутливості як самостійного інструменту оцінки ризику на практиці обмежене.

Метод дерева рішень дозволяє представити варіанти розвитку подій за проектом графічно і пов'язати їх з вірогідністю. Він передбачає можливість прийняття організацією рішень, що змінюють процес реалізації проекту, і особливу графічну форму представлення результатів – «дерево рішень». Особливо корисний даний метод у ситуаціях, коли рішення, що приймаються в певний момент, дуже залежать від рішень, що були прийняті раніше, і в свою чергу визначають сценарії подальшого розвитку подій. Практичне застосування цього методу обмежується вихідною передумовою про те, що проект повинен мати осяжну або обґрунтовану кількість варіантів розвитку.

Метод сценаріїв є продовженням аналізу чутливості. Його основною відмінністю є те, що всі змінні чинники, які беруть участь у формуванні чистої приведеної вартості проекту, піддаються одночасній зміні. Метод дозволяє сформувати три варіанти реалізації проекту і його результатів: оптимістичний варіант можливих коливань змінних, песимістичний і найбільш вірогідний. За допомогою даного методу можна виявити додаткові фактори ризику у проекті, які необхідно враховувати.

Метод Монте-Карло – це з'єднання методу аналізу чутливості та методу сценаріїв на базі теорії ймовірності. За даного методу комп'ютер генерує безліч можливих комбінацій факторів проекту з урахуванням їх ймовірнісного розподілу, замість того щоб створювати окремі сценарії. Цей метод є потужним засобом оцінки інвестиційних ризиків, тому що він дозволяє враховувати максимально можливу кількість факторів зовнішнього середовища, дозволяє приймати рішення щодо подальшого опрацювання проекту вже на першому етапі його оцінки, а також робити висновки про можливі способи мінімізації ризиків. Недоліки даного методу:

– може виникнути необхідність залучення фахівців або консультантів зі сторони при розробці реальних моделей;

– його застосування можливе лише за наявності обчислювальної техніки та спеціальних пакетів прикладних програм;

– відносна неточність отриманих результатів порівняно з іншими кількісними методами аналізу. [3, с. 15-22].

Під час оцінки ефективності інвестиційних проектів можуть виникати типові помилки. Зокрема, в результатах реалізації проекту враховуються не конкретні результати, а заплановані підприємством загальні досягнення, які не мають відношення до цього проекту, особливо при організації нового виробництва. Крім цього мають місце помилки, викликані оцінкою ринкових ризиків реалізації, які обумовлені неякісними маркетинговими дослідженнями відносно можливого обсягу реалізації проекту, який завищує очікувану ефективність досліджуваного інвестиційного проекту [7]. Також часто трапляються помилки при виборі методики розрахунків по проекту і помилки, які допускаються під час проведення фінансово-економічних розрахунків.

Однак розуміння природи інвестиційного ризику та його кількісна оцінка не завжди дозволяють ефективно керувати довгостроковими інвестиціями. На першому місці стоять способи безпосереднього впливу на рівень ризику, метою яких є максимальне його зниження. Вони складаються з методів вирішення ризику і способів зниження його ступеня.

У практиці управління інвестиційними проектами використовують наступні методи вирішення ризиків:

– ухилення від ризику;

– прийняття ризику;

– передача ризику.

Метод ухилення від ризику означає просте уникнення діяльності, яка пов'язана з ризиком. Але найчастіше ухилення від ризику для інвесторів означає відмову від прибутку.

Метод прийняття ризику передбачає те, що до проекту не вноситься ніяких змін, які спрямовані на зменшення ступеня ризику. Інвестор приймає на себе відповідальність запобігти ризику самостійно і ліквідувати його наслідки за рахунок власних коштів.

Метод передачі ризику полягає у передачі інвестором відповідальності за ризик третій особі, якою може виступати страхова компанія. Тобто інвестор може укласти договір зі страховою компанією про відшкодування втрат в результаті настання ризикової події.

Для зниження ступеня ризиків використовують такі методи:

– диверсифікація;
– лімітування;
– страхування;
– самострахування.

Диверсифікація – процес розподілу інвестованих коштів між різними не пов'язаними один з одним об'єктами вкладень з метою зниження ризику. Цей метод найбільш обґрунтований і вважається відносно менш витратним способом зниження ступеня ризику.

Лімітування – важливий метод зниження ступеня ризику. Він передбачає встановлення лімітів, тобто граничних сум витрат, продажів, кредитів. Даний метод застосовують банки при видачі позичок, при укладанні договорів на овердрафт та ін.

Страхування є найважливішим та найбільш поширеним методом зменшення ступеня ризику. Цей метод полягає в передачі певних ризиків страховій компанії. Зарубіжна практика страхування використовує повне страхування інвестиційних проектів, однак в Україні поки що можна застрахувати ризики проекту тільки частково: будівлі, устаткування, персонал, деякі екстремальні ситуації.

Самострахування пов'язане з резервуванням коштів на покриття непередбачених витрат та покриттям збитків за рахунок частини власних коштів. Воно означає, що підприємець віддає перевагу швидше підстрахуватися самому, ніж купувати у страховій компанії страховку. Цим він економить на витратах капіталу зі страхування. [6, с. 20-26].

Таким чином, оцінка ризику інвестиційного проекту підприємства полягає не тільки в аналізі простих ризиків і вимірі загального ризику інвестицій, але і в подальшій розробці дієвих заходів щодо його запобігання та зниження.

Висновки. Після аналізу існуючих методів кількісної оцінки ризиків в інвестиційних проектах можна зробити висновок про те, що не існує універсального методу, який дозволяє провести повний аналіз і дати оцінку ризику інвестиційного проекту. Кожен метод має свої переваги та недоліки. Це свідчить про необхідність їх комбінації під час прийняття управлінських рішень. Досліджені методи оцінки ризику при прийнятті інвестиційних рішень дозволяють інвесторам встановити залежність дохідності проекту від можливих ризиків, комплексно оцінити його реальні перспективи і на цій підставі прийняти свідоме рішення щодо участі в проекті та зважити ризик такої участі. Також у статті розглянуті найголовніші методи вирішення інвестиційного ризику та зниження його ступеня. На практиці найбільш ефективний результат від реалізації інвестицій можна отримати лише при

комплексному використанні різних методів зниження ризику. По-різному комбінуючи їх один з одним, можна досягти оптимального співвідношення між рівнем зниження ризиків інвестиційного проекту і необхідним рівнем додаткових інвестиційних витрат.

Список використаних джерел

1. Телішевська Л. І. Проектний аналіз в схемах: навчальний посібник / Л. І. Телішевська. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 256 с.

2. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : учебный курс / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. –К. : Эльга-Н; Ника-Центр, 2006. – 552 с.

3. Ковтун Н.В. Методи фінансової статистики в аналізі інвестиційної діяльності: сфера та особливості використання // Статистика України. – 2008. –С. 15-22.

4. Щербак А.В. Інвестиційний аналіз в умовах невизначеності грошових потоків // Фінанси України. – 2008. – №11. – С. 61-70.

5. Верлинский А. М. Методы анализа инвестиционных проектов / А. М. Верлинский // Бизнесинформ. –2006. – №1–2. – С. 51–54.

6. Терещенко Т. Методы управления рисками / Т. Терещенко // Справочник экономиста. – 2004. – №3. –С. 20–26.

7. Какаева Э.А. Типовые ошибки при оценке инвестиционных проектов [Электронный ресурс] –Режим доступу: www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom.

Ткаченко Т.П.
к.э.н., доцент ФММ НТУУ «КПИ»
Никитина М.В.
студентка ФММ НТУУ «КПИ»

ВЛИЯНИЕ РИСКОВ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ И МЕТОДЫ СНИЖЕНИЯ ИХ СТЕПЕНИ

В статье рассматривается проблема учета риска и неопределенности при принятии решения об инвестировании. В работе раскрыта сущность понятий «неопределенность» и «риск», определено различие между этими понятиями. Особое внимание уделяется подробному сравнительному анализу существующих количественных методов оценки риска современных инвестиционных проектов. Кратко изложены преимущества и недостатки практического применения каждого из методов, учет которых позволит повысить обоснованность хозяйственных решений в сфере управления инвестиционными процессами. Перечислены типичные ошибки, которые могут возникнуть при оценке эффективности инвестиционных проектов. Также в данной статье рассмотрены главные методы решения рисков инвестиционных проектов и методы снижения их степени.

Ключевые слова: риски, неопределенность, эффективность, инвестиционный проект,.

Tkachenko T. P.
candidate of economic sciences FMM NTUU «KPI»
Nikitina M.V.
student FMM NTUU «KPI»

INFLUENCE OF RISK ON EFFICIENCY OF INVESTMENT PROJECTS AND METHODS OF REDUCING THEIR DEGREE

The article deals with the problem of the risks and uncertainties in making investment decisions. In this paper discloses the essence of the concepts of «uncertainty» and «risk», determined by the difference between these concepts. Special attention is given to detailed comparative analysis of existing quantitative risk assessment techniques of modern investment projects. Are briefly described advantages and disadvantages of the practical application of each method, the account of which will improve the validity of economic decisions in the management of the investment process. The typical errors that may occur during evaluation of investment projects. In addition, this article describes the main methods of solving the risks of investment projects and methods of reducing their degree.

Keywords: risk, uncertainty, efficiency, investment project.